

Republika e Kosovës
Republika Kosovo – Republic of Kosovo
Kuvendi – Skupština – Assembly

VI Saziv

Prolečno zasedanje

Komisija za ekonomski razvoj, infrastrukturu, trgovinu, industriju i regionalni razvoj

Sednica br. 40/2018

Priština, 18.9.2018, u 11:00 časova

Zgrada Skupštine, sala N-204

Z A P I S N I K

Na sednici su prisustvovali: Dardan Sejdiu, prvi zamenik ipredsednika, Hykmete Bajrami, Mimoza Kusari-Lila, Liburn Aliu, Muharrem Nitaj i Veton Berisha, članovi.

Odsutni : Sala Berisha- Shala, predsednica, Adem Hoxha, drugi zamenik predsednika, Memli Krasniqi, Glauk Konjufca i Duda Balje, članovi.

Pozvani: Arsim Janova, v.d predsedavajućeg Odbora KRE ;
Rashit Gashi, Federacija nezavisnih sindikata “Elektro Kosova” (FNS).

Učesnici: Selman Hoti, Petrit Pepaj, Imer Fejzullahu i Adelina Bajrami, KRE; Fehmi Pajaziti, FSPE; Verona Bekteshi, KDI; Dren Ajeti, Klub kosovskih proizvođača; Mehmet Krasniqi, “Ekonomia Online”; Burbuqe Ibishi, “Kosovapress”; Arta Berisha i Vatra Qehaja, PG LV; Shpresë Sejdiu, PSD.

Osoblje za podrške komisiju: Armend Ademaj, Muhamet Morina, Besim Haliti, Veton Raci i Nurie Morina.

Sednici je predsedavao: Dardan Sejdiu, prvi zamenik predsednika komisije

Dnevni red

1. Usvajanje dnevnog reda;
2. Usvajanje zapisnika sa sednice od 11.9.2018;
3. Diskusija u vezi konsultativnih izveštaja za utvrđivanje dozvoljenih maksimalnih prihoda, kao i konsultativni izveštaj o utvrđivanju faktora efikasnosti, pozvani: Kancelarija regulatora energije i Federacija nezavisnih sindikata Elektrokosova (FNSE).
4. Razmatranje plana rada Komisije za jesenje zasedanje 2018;
5. R a z n o

Predsedavajući je konstatovao da su ispunjeni za rad.

Predsedavajući - na početku je pozeleo dobrodošlicu novom članu ove komisije g. Veton Berisha PG - NISMA.

1. Usvajanje dnevnog reda

Predsedavajući - je predložio da se četvrta tačka premesti kao 3 tačka dnevnog reda, budući da će biti doneta odluka, jer će nekoliko poslanika napusti ranije sednicu zbog njihovog angažovanja.

Dnevni red je usvojen sa predloženom izmenom predsedavajućeg.

2. Usvajanje zapisnika sa sednice od 11.9.2018

Zapisnik je usvojen bez primedbi.

3. Razmatranje plana rada Komisije za jesenje zasedanje 2018

Dardan Sejdiu, rekao je da budući da u vezi plana rada nema predloga predložio je njegovo usvajanje.

Hykmete Bajrami, predložila je da se u plan rada obuhvati i izveštavanje ministra za ekonomski razvoj i ministar za inovacije, da izveštavaju o subvencijama koje daju ova ministarstva.

Komisija je jednoglasno donela:

Zaključak

Usvaja se plan rada Komisije za jesenje zasedanje 2018 sa predlogom poslanice Hykmete Bajrami. .

4. Diskusija u vezi konsultativnih izveštaja za utvrđivanje dozvoljenih maksimalnih prihoda, kao i konsultativni izveštaj o utvrđivanju faktora efikasnosti, pozvani: Kancelarija regulatora energije i Federacija nezavisnih sindikata Elektrokosova (FNSE)

Dardan Sejdiu, potencirao je da ova tačka sadrži diskusije u vezi ovih pitanja i za to su pozvani za diskusiju u vezi procesa razmatranja tarifa i naročito faktor efikasnosti. Sejdiu je dao reč. G. Arsim Janova iz KRE da ukratko predstavi tok procesa.

Arsim Janova (vd. Predsedavajućeg Odbora KRE), rekao je da Kancelarija regulatora energije, maja 2017 započela je proces razmatranja drugog regulativnog perioda za operatore sistema transmisijske i tržišta (KOSTT); i operatora raspodele (KEGS) za regulativni period 2018 – 2022. Sad se nalazimo na kraju procesa drugog regulativnog perioda. Na osnovu procedura tokom transparentnog procesa, i nakon javnih konsultacija sa licenciranim i drugim zainteresovanim stranama, dana 20 avgust 2018 Odbor je usvojio ulaznu vrednost za drugi

regulativni period za KOSTT i KEDS, kao što su: 1. Prosek kosta kapitala; 2. Cilj i krivine redukcije gubitaka; 3. Kategorije i trajanje aleta. Na osnovu ovih vrednosti, odeljenje zaduženo za tarife, pripremilo je konsultativne izveštaje o maksimalnim dozvoljenim prihodima za KOSTT i KEDS. Proces konsultacija je završen i očekuje se usvajanje Odbora. Konsultativni izveštaj o maksimalnim dozvoljenim prihodima za snabdevača univerzalnih u sluga za relevantnu tarifnu godinu 2018 je u procesu javnih konsultacija. Budući da Odeljenje za tarife i cene je u završnoj fazi izveštaja, Ymer Fejzullahu, rukovodilac odeljenja za tarife informisaće vas u vezi maksimalnih dozvoljenih prihoda za KOSTT i KEDS

Ymer Fejzullahu (KRE), rekao je da su pripremljena 2 konsultativna izveštaja u vezi maksimalnih dozvoljenih prihoda KOSTT i KEDS, budući da imaju i prirodni monopol i obaveza je KRE da odredi prihode za ova 2 operatera licencirana od KRE. Dobili smo komentare KOSTT i KEDS, kao i komentare Federacije sindikata i Udruženja za zaštitu potrošača i razmatrali smo ih. Sada se nalazimo u konačnoj fazi pripreme odgovora i verujemo da ćemo 24 septembra dostaviti za usvajanje pri Odboru.

Hykmete Bajrami, pitala je o izmeni tarifa. Koje su povećane o koje snižene. Koja je norma interesa koju ste vi prihvatili od KEDS-a. Koliko su gubici, operativni rashodi. Prihvanje gubitaka od 1.9% kako ih opravdavate. Takođe, faktor efikasnosti, o čemu su zabrinuti i predstavnici sindikata. Takođe bi želeli da znamo indikatore, koji će uticati na radnike i na potrošače.

Dardan Sejdiu, rekao je da na sednici meseca aprila 2018, kojom prilikom je rečeno da dugoročni kredit na Kosovo beleži naglašen pad i da ne treba da se prihvati kosto kapitala, koji je predstavljen od KEDS-a. Mi smo preporučili da se bazira na norme tržišta Kosova. U izveštaju CBK za 2017 kaže se da je norma interesa smanjena na 6.5% sa 6.8%, kolik koje bilo 2016. Godine. To važi i za celokupno tržište i ispada da norma interesa za korporacije za kosto kapitala je snižena za 5%. On je upitao o preporuci ove Komisije, dalje, naglasio je efikasnost, kako je naglašeno, 3 godine nije bilo faktora efikasnosti, jer je KEDS ugovorom bio obavezan da zadrži broj radnika, znači efikasnost direktno povezali sa radnicima i to je zabrinjavajuće. On je dodao da su gubici bili deo ugovora, kada je KEDS privatizovan. Na kraju upitao je sa kojim kustom kapitala ste radili i jer je to značajno za investicije. Efikasnost nema smisla da se vezuje samo radnicima. Broj potrošača 2013. Godine je bio 430.000, dok danas je 560.000, znači tržište je povećano. Koji je smisao kada se povećava tržište, da se smanje troškovi ili radnici. Koje su dozvoljene vrednosti za gubitke, da li su u skladu sa potpisanim ugovorom?

Ymer Fejzullahu (KRE), rekao je da je obaveza i prema zakonu da se referišemo na tržište Kosova i regionalno tržište. Kosto kapitala, usvojen 20 avgusta, bio je 8.3, ako je norma duga 7.2. Na prošlom sastanku smo rekli da prosečna norma za budući period očekuje se 6.5, referišući se na „Normu paris“, emitovanim vrednosnim papirima MF. Norma kupona, prošlog puta je bila 3% (norma paris), kao prosek emitovanih bonova MF, dok u konačnom pregledu mi smo uzeli u obzir poslednju emitovanu vrednost MF, što je rezultiralo sa normom kupona sa 5.2%. Kosto duga je odraženo sa 6.5 na 7.2. To je norma uspostavljena avgusta 2018. Što se tiče faktora efikasnosti, on je samo jedan od parametra. Mislimo da naša preduzeća imaju prostora da smanje operativne troškove, ali ne i neophodno da smanje operativne troškove koji se vezuju sa radnicima. Mi smo povećali kapitalne investicije u iznosu od oko 130 miliona evra

za 5 narednih godina. Što se tiče gubitaka od 1.9 to je bilo uspostavljeno od prošlog Odbora, ali to nije moga da postigne KEK 2012. Godine kao nosilac licenca i taj teret je prenesen na novog operatora. Bila je jedna odluka 6 godina i ista je istekla aprila ove godine. Sada Odbor KRE je smatrao opravdanim , teret koji privatnim operatoru ima tokom 5 godina, urađeno je procena gubitaka i to je priznato kao opravdan kosto. Novi cilj uspostavljen od Odbora KRE, gubitci KEDS-a od 18.8%, dok aktuelni gubitak KED-a je 24%.

Arsim Janova (KRE), naglasio je da prosek kosta kapitala bio 12 za 5 godina, dok je sad 8.3. Što se tiče gubitaka, stalni zahtev KEDS-a je bio da je 1.9% gubitaka bespravno transferisano. Prethodni predsedavajući Odbora KRE uputio je zahtev KEDS da se zahtev razmatra u narednom procesu. Urađeno je mnogo analiza i zaključili smo da se prihvati ovaj gubitak, ipak sa 24% do 18.8% postoji razlika od 5% gubitaka, što pokriva operator.

Dardan Sejdiu, potencirao je da je trebalo da se postigne 16.9% gubitaka do 2017. KEDS pretenduje da kosto kapitala mora da bude 13% a vi ste prihvatili 8.3, što mislim da nije u redu. Prosek kredita, prema izveštaju CBK je 6.5%. Mora da se napravi balans, a ne da se uzima broj.

Ymer Fejzullahu, rekao je da tokom petogodišnjeg perioda, regulator je odobrio 107 miliona evra investicije za operatora sistema raspodele. U drugom periodu, zahtev KEDS-a je bio 153 miliona evra, dok je predlog KRE 130 miliona evra. Što se tiče efikasnosti, nova tehnologija utiče na redukciju operativnih kosta, bez specifikacije da li je osoblje, održavanje ili druga kategorija.

Hykmete Bajrami, upitala je da li postoji faktor efikasnosti i za KOSTT. Da li možete da garantujete da faktor efikasnosti neće uticati na otpuštanje radnika. Morate da sačuvate i interes radnika i građana. Prihvatanje gubitaka i od 1.9% nije prihvatljivo. Norma interesa koja je prihvaćena je iznad proseka. Ja sam uzela kredit sa interesom od 4.9%.

Liburn Aliu, postoji zabrinutost da će radnici biti otpušteni zbog faktora efikasnosti. Biće otpušteni radnici sa visokim platama i uzeti radnici sa nižim platama. Zahtevamo da se razmatra druga forma i da se poveća efikasnost preduzeća.

Mimoza Kusari – Lila, naglasila da je KEDS prirodni monopol. Ne dopada mi se kada ste počeli da tretirate faktor efikasnosti i druge norme, bilo prema ciframa CBK ili drugih, dozvoljavate fleksibilnost, kojom prilikom pružate mogućnost KEDS-u, da u okviru faktora efikasnosti, KEDS može da ima skraćenja u tehnologiji, jer postoji napredak tehnologije. Jedini mehanizam koji može da utiče na KEDS je KRE. Mi kao komisija nema snage da ako faktor efikasnosti odluče da primenjuju na humane resurse, da im kažemo ne. Vi ste jedini mehanizam koji može da diskutuje u detaljima. Apelujem da to bude vaš fokus.

Rashit Gashi (FSPE), rekao je da nažalost 80% operativnih troškova su plate radnika i automatski faktor efikasnosti utiče na radnike. Za nas je uznemiravajuće zbog toga što KRE uzima za osnovu i inflaciju euro zone. Faktori efikasnosti će se primeniti na troškove osoblja, zbog toga što prvih 5 godina, KEDS je investirao u glavnom na vozila. Troškovi za održavanje se povećavaju, s toga i faktor efikasnosti će uticati na troškove osoblja. .

Arsim Janova (ZRRE), naglasio je da se ne slaže sa kvalifikacijom da se favorizuju privatne kompanije, a ne javni interes. Plate radnika nisu smanjene. Kao regulator ne upuštamo se u mikro menadžiranje preduzeća. Mi smo uzeli u obzir troškove za zdravstveno osiguranje, kolektivni ugovor, iskustvo, dodatke za obrok radnika. Uređeno je mnogo analiza i poređenja sa regionom. Mi smo došli sa ekipom profesionalaca.

Fehmi Pajaziti (FSPE), naglasio je da je KEDS u momentu privatizacije imao 2623 radnika, dok sada ima 2159 radnika, 600 radnika je otpušteno i 200 zaposleno. Faktor efikasnosti je uticao na otpuštanje radnika i to je i za nas uznemirenje.

Nakon diskusija, Komisija je donela sledeće zaključke:

- 1. Da se preispita ulazna vrednost i uzmu u obzir preporuke članova Komisije sa sednice od 12 april 2018;*
- 2. Ponderirani prosek kosta kapitala (WAAC), da bude niži i ne viši od norme proseka kamate, kao što je u izveštaju CBK;*
- 3. Da se preispita faktor efikasnosti, kako ne bi uticao na otpuštanje radnika.*

5. Razno

Sednica je završena u 12:45.

Izradilo: Osoblje za podršku komisije.

Prvi zamenik predsednika,

Dardan SEJDIU